

Міністерство освіти та науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет музичного мистецтва
Кафедра музикознавства, фольклору та музичної освіти

ЕКСПЕДИЦІЙНО-ПОЛЬОВА РОБОТА

Методичні рекомендації до курсу
для здобувачів вищої освіти першого освітнього ступеня
«бакалавр» денної та заочної форм навчання
спеціальності В5 «Музичне мистецтво»
профілізації «Музичний фольклор»

Експедиційно-польова робота. Методичні рекомендації до курсу для здобувачів вищої освіти першого освітнього ступеня «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальності В5 «Музичне мистецтво» профілізації «Музичний фольклор». Укладач Л. В. Алієва. Рівне, 2026. 31 с.

Укладач:

Алієва Л. В., викладач кафедри музикознавства, фольклору та музичної освіти факультету музичного мистецтва РДГУ.

Рецензент:

Дзвінка Р. І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства, фольклору та музичної освіти факультету музичного мистецтва РДГУ.

Методичні рекомендації укладено у відповідності до Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», спеціальності В5 «Музичне мистецтво». У методичних рекомендаціях вміщено плани та завдання практичних занять, завдання до самостійної роботи, тести для самоконтролю, питання підсумкового контролю та додатки, які покликані сприяти поліпшенню підготовки кваліфікованих фахівців у галузі народномузичного мистецтва.

Обговорено на засіданні кафедри музикознавства, фольклору та музичної освіти РДГУ (протокол № 1 від 12.01.2026 р.).

Рекомендовано до друку навчально-методичною комісією факультету музичного мистецтва РДГУ (протокол № 5 від 25.02.2026 р.).

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2026.

© Алієва Л. В., 2026.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Програма навчальної дисципліни	6
Плани та завдання до практичних занять	7
Методичні поради щодо організації самостійної роботи	10
Завдання для самостійної роботи.....	11
Тестові завдання для самоконтролю.....	14
Питання для підготовки до підсумкового контролю	18
Список літератури, рекомендованої для опрацювання.....	19
Додатки	22

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У процесі виховання музиканта-фольклориста першочерговим завданням постає налагодження регулярної збирацької роботи. Ніщо не здатне замінити безпосереднє ознайомлення із фольклорним матеріалом, який ще донині в більшості регіонів Західної України непогано зберігся. Все ж еkleктична строкатість у народномузичній картині, характерна для сьогодення, зобов'язує дослідників володіти професійними навичками етнографічної роботи, що дасть можливість об'єктивно реконструювати та висвітлювати етнокультурологічні та, відповідно, музичні процеси в духовних проявах фольклорного середовища. Загальновідомо, що найкраща форма засвоєння будь-якого матеріалу найефективніше реалізовується при безпосередньому сприйнятті піддослідного об'єкта: практикування у спостеріганні, слуханні, вникненні різними способами .

Метою зазначеного курсу є привити здобувачам вищої освіти навички збирацької роботи в польових умовах, фіксування та опрацювання записаного матеріалу.

Основні **завдання** курсу «Експедиційно-польова робота»:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з методикою експедиційної роботи, типами та видами фольклористичних експедицій;
- навчити їх здійснювати індивідуальну фольклористичну експедицію;
- привити здобувачам вищої освіти основні навички опрацювання матеріалів, зафіксованих під час експедицій.

У результаті завоювання дисципліни передбачено **формування наступних загальних та фахових компетентностей**, які зазначаються у стандарті вищої освіти «Музичне мистецтво» та в освітньо-професійній програмі «Музичне мистецтво»:

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність створювати та використовувати власні художні концепції у виконавській майстерності.
- Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

- Здатність оперувати професійною термінологією.
- Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Після завершення вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- основні методи проведення експедиційної роботи;
- типи і види фольклористичних експедицій;
- етапи постекспедиційного опрацювання матеріалів;

розуміти:

- специфіку проведення фольклористичних експедицій;
- необхідність достовірного опрацювання експедиційних матеріалів;

бути здатним:

- здійснити індивідуальну фольклористичну експедицію;
- аналізувати народну музичну творчість (вокальну та інструментальну);
- володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах;
- демонструвати володіння музично-аналітичними навичками для жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору в процесі створення виконавських та педагогічних інтерпретацій;
- володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

Пропоновані методичні рекомендації спрямовані на оптимізацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти денної та зочної форм навчання, зокрема, продуктивну роботу на практичних заняттях, а також ефективну організацію самостійної роботи здобувачів під час вивчення дисципліни «Експедиційно-польова робота».

Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назви змістових модулів та тем
НАВЧАЛЬНИЙ МОДУЛЬ I Змістовий модуль 1. Теорія експедиційно-польової роботи	
Тема 1.	Історія збирання українського музичного фольклору. Типи й форми експедиційно-польових досліджень.
Тема 2.	Теоретичне підготування до фольклористичної експедиції. Питальник. Технічні засоби.
Змістовий модуль 2. Експедиційно-польова практика	
Тема 3.	Методика збирацької роботи. Організація та проведення сеансу. Форми збирацької документації.
Тема 4.	Упорядкування матеріалів експедиції. Популяризаторська практика.

Плани та завдання до практичних занять

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теорія експедиційно-польової роботи

ТЕМА 1. Історія збирання українського музичного фольклору. Типи й форми експедиційно-польових досліджень (8 год.).

План

1. Потреба запису народної музики.
2. Вага польових досліджень в науковому опрацюванні.
3. Дві фази в записуванні традиційної народної музики.
4. Критичний огляд експедиційно-польових досліджень українських і зарубіжних фольклористів.

Завдання:

1. Участь в обговоренні: важливість запису народної музики у наш час.
2. Фронтальне опитування: значення польових досліджень для музичної фольклористики.
3. Характеристика двох ер документування народної музики: специфіка і головні постаті.
4. Ознайомлення з дослідницькою експедиційною діяльністю провідних фольклористів України та зарубіжжя XIX-XXI ст.

ТЕМА 2. Теоретичне підготування до фольклористичної експедиції. Питальник. Технічні засоби (10 год.).

План

1. Етапи теоретичної підготовки до здійснення фольклористичної експедиції.
2. Робота в терені з використанням спеціалізованого питальника (універсальний, пристосований, деталізований).
3. Технічне забезпечення експедиційного сеансу. Важливість аудіо-, фото- та відеофіксації.

Завдання:

1. Розгляд основних етапів підготовки до фольклористичної експедиції.
2. Ознайомлення з видами питальників. Складання питальника для опитування старожилів про календарну обрядовість рідної місцевості.
3. Участь в обговоренні: важливість володіння місцевим діалектом для вдалого проведення експедиційного сеансу.
4. Робота з фаховою літературою: аналіз регіонального питальника: Рибак Ю. Народновокальна творчість Середнього Полісся: розширений питальник: методичні рекомендації для студентів кафедри музичного фольклору. Рівне: РДГУ, 2001. 34 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Експедиційно-польова практика**ТЕМА 3. Методика збирацької роботи. Організація та проведення сеансу. Форми збирацької документації (6 год.).****План**

1. Основні форми збирацької роботи, класифікація експедицій за типом та складом учасників.
2. Активна та пасивна форми польової роботи.
3. Способи опитування інформантів: за жанрово-родовою структурою, асоціативним методом, питальником.
4. Форми збирацької документації: польовий зошит, паспорт фольклорного твору та виконавця, листок збирача.

Завдання:

1. Визначення основних форми збирацької роботи.
2. Участь в обговоренні: види фольклористичних експедицій за типом та складом учасників.
3. Індивідуальне опитування: особливості опитування інформантів за жанрово-родовою структурою музичного фольклору.
4. Робота з фаховою літературою: анування праці Б. Луканюка Пам'ятка студента-практиканта і збирача-початківця: Методичні рекомендації. Рівне, 2001. 24 с.

5. Укладання паспорта фольклорного твору та виконавця на основі експедиційних матеріалів з фондів Лабораторії музичної етнографії кафедри музикознавства, фольклору та музичної освіти факультету музичного мистецтва РДГУ.

ТЕМА 4. Упорядкування матеріалів експедиції. Популяризаторська практика (6 год.).

План

1. Послідовність дій при опрацюванні матеріалів фольклористичної експедиції.
2. Дві форми зберігання польових записів: архіви науково-дослідних установ та приватні колекції збирачів.
3. Основні етапи архівування експедиційних матеріалів.
4. Підготовка звіту (презентації) про результати проведеної збирацької роботи.
5. Особливості підготовки народномузичних матеріалів до видання.

Завдання:

1. Участь в обговоренні: важливість якісного архівування матеріалів фольклористичної експедиції.
2. Фронтальне опитування: назвіть відомі вам науково-дослідні установи, в яких зберігаються записи народної музики.
3. Індивідуальне опитування: кого з провідних збирачів музичного фольклору Рівненщини ви знаєте? Охарактеризувати доробок.
4. Робота з фаховою літературою: анотування праці М. Мишанича Архівне опрацювання народновокальних творів: Методичні рекомендації з музично-етнографічної транскрипції. Львів, 1995.
5. Визначити основні етапи підготовки народномузичних творів до публікації у збірниках.

Методичні поради щодо організації самостійної роботи

Для результативного виконання завдань самостійної роботи з дисципліни «Експедиційно-польова робота» слід планомірно опрацьовувати рекомендовану викладачем теоретичну літературу, інтернет-ресурси, а найважливіше – здійснювати самостійну практику в польових умовах, починаючи з рідної для здобувача вищої освіти місцевості.

При підготовці повідомлень на пропонувані теми необхідно опрацьовувати кілька джерел інформації (монографії, збірники народної музики, фахові статті, фонди Лабораторії музичної етнографії кафедри музикознавства, фольклору та музичної освіти РДГУ, інтернет-ресурси тощо), аналізуючи які, робити власні висновки з досліджуваного питання.

Особливу увагу слід приділити засвоєнню методики опитування інформантів під час фольклористичної експедиції. Зокрема, для їх опитування за жанрово-родовою структурою музичного фольклору, здобувачам вищої освіти слід узагальнити знання, попередньо опановані під час вивчення дисциплін «Вступ до спеціальності» та «Музична фольклористика» (модуль «Український музичний фольклор»). Важливе значення має підготовка тематичного регіонального питальника, під час складання якого здобувачам рекомендується опрацьовувати усі наявні друковані збірники народної музики, інтернет-ресурси, а також аудіозаписи фольклористичних експедицій з архіву Лабораторії музичної етнографії, у яких представлені народномузичні твори з обраного для проведення збирацького сеансу локального осередку.

Продуктивність самостійної підготовки до занять здобувачів вищої освіти залежить від правильного спрямування та визначення завдань, які може якісно виконати здобувач. Самостійна робота вимагає підвищеної активності, поступовості і послідовності при засвоєнні матеріалу, творчої ініціативи. Важливими факторами при самостійному опрацюванні матеріалу є вміння планувати роботу і вільний час, ставити перед собою конкретні завдання та знаходити шляхи їх вирішення, працювати над покращенням навичок анотування, аналізу теоретичної літератури, опитування інформантів та ін.

Пропонується також брати участь у презентаціях фольклорних матеріалів кафедри, де здобувачі мають можливість представити результати власної експедиційно-польової роботи (демонстрація аудіо- чи відеозаписів, повідомлення про етнографічні особливості досліджуваного населеного пункту, власне виконання зафіксованих народномузичних творів тощо).

Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1

ТЕМА 1

1. Визначити переваги здійснення запису за допомогою звукозаписувальної техніки над слуховим методом фіксації народномузичних творів.
2. Проаналізувати цінність використання матеріалів фольклористичних експедицій для сучасних етномузикологічних студій.
3. Дати характеристику діяльності Городоцького музею стосовно збирання музичного фольклору.
4. Описати історію збирання музичного фольклору на Рівненщині.
5. Висвітлити досягнення збирацької роботи на кафедрі музичного фольклору РДГУ.
6. Підготувати повідомлення про експедиційно-польові дослідження одного з провідних українських етномузикологів (Климент Квітка, Філарет Колесса, Володимир Гошовський, Михайло Мишанич, Богдан Луканюк тощо).
7. Охарактеризувати досвід експедиційної діяльності одного з сучасних рівненських збирачів (Юрій Рибак, Вікторія Ярмола, Віктор Ковальчук, Алла Українець, Людмила Гапон, Раїса Цапун тощо).
8. Опрацювати статтю: Рибак Ю. Роль експедиційної роботи у вихованні студентів-фольклористів. *Актуальні проблеми мистецької освіти і виховання творчої особистості*: збірник матеріалів. Рівне: Волинські обереги, 2001. С. 197–202.

ТЕМА 2

1. Проаналізувати польові матеріали у фондах лабораторії музичної етнографії РДГУ.
2. Охарактеризувати обов'язкові елементи підготовки до проведення фольклористичної експедиції, обґрунтувати важливість кожного з них.
3. Дати розгорнуту характеристику одного з видів питальників (універсальний, пристосований, деталізований).

4. На основі наявних друкованих джерел підготувати питальник про родинну обрядовість рідної місцевості (в т.ч. й музичний супровід обрядів родинного циклу).
5. Записати короткий словник діалектів місцевості, у якій проживаєте (близько 20 слів).
6. Підготувати перелік необхідного технічного оснащення для максимально успішного проведення фольклористичної експедиції.

Змістовий модуль 2

ТЕМА 3

1. Описати специфіку проведення однієї з фольклористичних експедицій (розвідувальна, маршрутна, стаціонарна).
2. Визначити спільне та відмінне у колективній та комплексній експедиціях.
3. Підготувати перелік питань для опитування інформантів за жанрово-родовою структурою музичного фольклору.
4. Охарактеризувати переваги та недоліки опитування інформантів за асоціативним методом.
5. Подати питання, які є обов'язковими для заповнення польового щоденника.
6. Змодельувати ситуацію збирацького сеансу, використовуючи для опитування умовного інформанта підготовлені питання.

ТЕМА 4

1. Підготувати повідомлення про один з відомих вам архівів при науково-дослідній установі, де зберігаються записи народної музики.
2. Визначити основні етапи архівування матеріалів фольклористичної експедиції та їх послідовність.
3. Укласти Листок збирача на основі власних експедиційних матеріалів або записів з фондів Лабораторії музичної етнографії.
4. Охарактеризувати обов'язкові складові презентації результатів проведеного експедиційного сеансу.
5. Описати можливості використання комп'ютера в музично-фольклористичних дослідженнях.

6. Проаналізувати один із збірників народної музики, опублікований на основі експедиційних записів (специфіка укладання творів, наявність теоретичного опису матеріалу та аналізу поданих зразків, паспортизації записаних пісень чи інструментальних творів тощо):
- Прилетіла ластивонька. Колядки, щедрівки, віншування Славутчини / упоряд. М. Сайпель. Рівне: ПП «Формат-А», 2025. 68 с.: іл., нот.
 - Народні пісні Березнівщини: за матеріалами експедиції 2013 року / упоряд. Ю. Рибак. Рівне, 2016. 208 с.
 - Колядки та щедрівки Рівненського Полісся у записах Віктора Ковальчука / заг. ред. Л. Лукашенко. Рівне: ПП «Формат-А», 2023. 224 с.: іл., нот.
 - Народна музика північної Рокитнівщини (за матеріалами експедиції 2001 року) / Упоряд. Ю.П. Рибак, Л.Д. Гапон. Львів: Сполом, 2002. 108 с.
 - Скаче горобейко. Дитячі ігри Рівненського Полісся у записах Віктора Ковальчука. Рівне: ПП «Формат-А». 2020. 52 с.: з іл, нот., CD.
 - Ярмола В. Скрипкова традиція Рівненсько-Волинського Полісся. Львів: Сполом, 2014. 232 с.
 - Волинські народні пісні з архіву Філарета Колесси / упорядкування В. Ярмоли, Ю. Рибак. Львів: Галич-Прес, 2021. 272 с.

Тестові завдання для самоконтролю
(необхідне підкреслити або відмітити)

1. Автором праці «Потреби в справі дослідження народної музики на Україні» є:

- Філарет Колесса;
- Климент Квітка;
- Станіслав Людкевич.

2. Перший механічний звукозаписувальний пристрій це:

- фонограф;
- магнітофон касетний;
- магнітофон бобінний.

3. Записи народної музики виключно слуховим методом здійснювали:

- М. Мишанич, Б. Луканюк;
- О. Кольберг, М. Лисенко;
- О. Ошуркевич, В. Гошовський.

4. Перші записи народної музики на фонограм в Україні здійснив:

- Климент Квітка;
- Олекса Ошуркевич;
- Федір фон Штейнгель.

5. Теоретичне підготування до фольклористичної експедиції включає етапи:

- знайомство з інформантами, встановлення емоційного контакту та власне опитування;
- вибір місця ночівлі, планування маршруту експедиції, розподіл фінансів;
- визначення мети та завдань експедиції, ознайомлення з методикою опитування інформантів, вивчення етнографічних особливостей регіону.

6. Питальник, складений на основі етнографічної інформації зі всієї території поширення української мови є:

- універсальним;
- пристосованим;
- деталізованим.

7. Найоптимальним варіантом аудіозапису під час проведення експедиційного сеансу є:
- запис кожного твору та етнографічної інформації окремими аудіофайлами;
 - запис лише музичних зразків;
 - наскрізний запис спілкування збирача та інформантів від початку до кінця (при потребі з поділом на кілька аудіофайлів).
8. Експедиція, метою якої є точніше визначення маршруту добре підготовленої і технічно оснащеної експедиції, з'ясування пунктів, де відбуваються важливі й рідкісні обряди, підготовка навчальної фольклорної практики тощо називається:
- маршрутна;
 - розвідувальна;
 - стаціонарна.
9. Колективна експедиція складається з:
- фахівців різних спеціальностей;
 - фахівців одного профілю;
 - одного фахівця.
10. Регіональний запитальник вміщує:
- пісні різних жанрів з однієї місцевості;
 - пісні одного жанру з різних місцевостей;
 - лише нотні зразки.
11. Форма польової роботи, при якій учасник експедиції не втручається у процес опитування інформантів, а лише спостерігає за ним, називається:
- активною;
 - пасивною;
 - ефективною.
12. Фіксація народномузичних творів безпосередньо під час обрядів, на бесідах, вечірорниціях, під час перепочинку між роботою тощо, коли збирач не втручається у виконання, вважається:
- записом за побутових обставин;
 - записом поза умовами природного побутування творів;
 - записом-реконструкцією.

13. Метод опитування, під час якого ми пропонуємо інформантам заспівати пісні про отруєння невістки свекрухою, смерть козака, червону калину тощо можна вважати:

- асоціативним;
- за питальником;
- за жанрово-родовою структурою.

14. Документ, у якому фіксується дата та час запису, дані про населений пункт, відомості про виконавців, перелік музичних творів із зазначенням жанрового циклу називається:

- листок збирача;
- паспорт фольклорного твору;
- польовий зошит.

15. Одноєю з основних форм збирацької документації під час фольклористичної експедиції є:

- перелік творів;
- паспорт виконавця;
- дані про збирача.

16. Скільки відомо форм зберігання польових матеріалів:

- одна;
- шість;
- дві.

17. Чи є обов'язковим виготовлення копії записів з фольклористичної експедиції:

- так;
- ні;
- за бажанням збирача.

18. Словесний запис наскрізного спілкування збирача та інформантів (включно з пісненими творами) називається:

- фонограма;
- стенограма;
- аудіограма.

19. При яких державних установах найчастіше зберігаються записи народної музики:

- ВНЗ, Центри народної творчості, музеї тощо;
- ліцеї, гімназії, коледжі;
- державні архіви, бібліотеки.

20. Видання, у якому вміщені мелодії й тексти народних пісень та зразки інструментальної музики називають:

- монографія;
- збірник;
- стаття.

21. Запис нотного матеріалу народної пісні чи інструментального твору з аудіозапису в сучасній етномузикології називають:

- музична транслітерація;
- музична трансформація;
- музична транскрипція.

22. Вторинна форма побутування фольклору, його сценічне виконання поза умовами природного функціонування називається:

- фольклоризм;
- реконструкція;
- інсценізація.

Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Висвітлити основні історичні віхи етномузикологічних досліджень в Україні.
2. Назвати та охарактеризувати дві ери фіксації народної музики. Вказати основні переваги та недоліки кожної з них.
3. Проаналізувати еволюційний розвиток звукописувальної техніки (від фонографа до цифрового запису).
4. З'ясувати специфіку проведення розвідувальної, маршрутної та стаціонарної фольклористичних експедицій.
5. Охарактеризувати різновиди фольклористичних експедицій за складом учасників.
6. Вказати основні документи збирача народної музики, назвати їх обов'язкові елементи.
7. Описати умови запису народної музики. Обґрунтувати важливість етики збирача.
8. Проаналізувати специфіку роботи із звукозаписуючою технікою під час експедиційного сеансу.
9. Висвітлити методику опитування інформантів за жанрово-родовою структурою музичного фольклору.
10. Описати особливості асоціативного методу опитування інформантів, його переваги та недоліки.
11. Назвати види питальників. Своєрідність регіонального тематичного питальника.
12. Висвітлити найважливіші вимоги до складання регіонального питальника.
13. Вказати етапи архівного опрацювання народномузичних творів та їх почерговість.
14. Проаналізувати специфіку постекспедиційного опрацювання фольклорних матеріалів.
15. Охарактеризувати особливості підготовки зразків народної музики до публікації у збірниках та інших фахових виданнях.

Список літератури, рекомендованої для опрацювання

1. Актуальні питання методики фіксації та транскрипції творів народної музики: Зб. наук. пр. / Упоряд. Б.С. Луканюк. Київ, 1989.
2. Вовк Хв. Студії з української етнографії та антропології. Київ: Мистецтво, 1995. 335 с.
3. Волинські народні пісні з архіву Філарета Колесси / упорядкування В. Ярмоли, Ю. Рибака. Львів: Галич-Прес, 2021. 272 с.
4. Гапон Л. Нотація народних пісень: Методичні рекомендації. Рівне, 1999.
5. Іваницький А. Український музичний фольклор. Підручник для вищих учбових закладів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 320 с.
6. Іваницький А.І. Українська музична фольклористика (методологія і методика): Навч. посібник. Київ: Заповіт, 1997. 392 с.
7. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Навч. посібник / Під ред. М.М. Поплавського. 2-е вид., допр. Київ: Музична Україна, 1999. 222 с.
8. Клядки та щедрівки Рівненського Полісся у записях Віктора Ковальчука / заг. ред. Л. Лукашенко. Рівне: ПП «Формат-А», 2023. 224 с.: іл., нот.
9. Луканюк Б. Курс музичного фольклору: У 3 кн. / Львівська національна музична академія ім. М.В. Лисенка; Кафедра музичної фольклористики; Проблемна науково-дослідна лабораторія музичної етнології. Львів: СПОЛОМ, 2022. Кн. 1: Лекції, 512 с.; Кн. 2: Зразки, 392 с.; Кн. 3: Прилоги, 592 с.
10. Луканюк Б. Пам'ятка студента-практиканта і збирача-початківця: Методичні рекомендації. Рівне, 2001. 24 с.
11. Луканюк Б. Питання методики географічного етномузикознавства й етнографічне регіонування західноукраїнських земель. Перша конференція дослідників народної музики західноукраїнських земель: Тези наук. повідомлень / Упоряд. Б.С. Луканюк. Львів, 1990. С. 5-8.
12. Луканюк Б. Типові форми музично-етнографічної документації: Методичні рекомендації. Львів, 1981.
13. Луканюк Б., Добрянська Л. Спроба мелотипології весільних ладканок і пісень західного Полісся та західної Волині. Етнокультурна

- спадщина Полісся / Ред.-упоряд. В.П. Ковальчук. Рівне, 2004. Вип. 5. С. 95-108.
14. Мишанич М. Архівне опрацювання народновокальних творів: Методичні рекомендації з музично-етнографічної транскрипції. Львів, 1995.
 15. Мишанич М. Програма курсу «Музично-етнографічна документація: Транскрипція народновокальних творів (морфологічна)» (для студентів спеціалізації «етномузикознавство»). Етномузика. Львів, 2007. Число 3 / Упоряд. Ю.П. Рибак. С. 143–149.
 16. Народна музика північної Рокитнівщини (за матеріалами експедиції 2001 року) / Упоряд. Ю.П. Рибак, Л.Д. Гапон. Львів: Сполом, 2002. 108 с.
 17. Народні пісні Березнівщини: за матеріалами експедиції 2013 року / упоряд. Ю. Рибак. Рівне, 2016. 208 с.
 18. Ой на kota воркота. Колискові пісні Рівненського Полісся у записах Віктора Ковальчука. Рівне: ПП «Формат-А». 2019. 52 с.: з іл, нот., CD.
 19. Правдюк О. Методика запису і розшифровки народних пісень. Київ, 1981.
 20. Рибак Ю. Комплексні експедиції на Рівненському Поліссі (дослідження Інституту мистецтв Рівненського гуманітарного університету). Дослідження та збереження традиційної культури Полісся (1994– 2014 рр.): здобутки й перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2015. С. 38–46.
 21. Рибак Ю. Методика ареально-типологічних досліджень в етномузикології. Досвід львівської школи. Етномузика, число 3. Львів, 2007. С. 9–22
 22. Рибак Ю. Народновокальна творчість Середнього Полісся (розширений питальник): методичні рекомендації для студентів кафедри музичного фольклору. Рівне: РДГУ, 2001. 34 с.
 23. Рибак Ю. Роль експедиційної роботи у вихованні студентів-фольклористів. Актуальні проблеми мистецької освіти і виховання творчої особистості: збірник матеріалів. Рівне: Волинські обереги, 2001. С. 197–202.
 24. Рибак Ю. Спеціальні знаки музично-етнографічної транскрипції для народновокальної музики (пропозиції). Наукові збірки Львівської

- національної музичної академії ім. М.В. Лисенка. Львів, 2015. Випуск 37. С. 84–91.
25. Сербинівське весілля / Запис, транскр. і впоряд. Р.В. Цапун. Рівне: Перспектива, 2001. 144 с.
 26. Скаче горобейко. Дитячі ігри Рівненського Полісся у записах Віктора Ковальчука. Рівне: ПП «Формат-А». 2020. 52 с.: з іл, нот., CD.
 27. Сливинський Ю. Техніка нотації народних пісень. Львів, 1982.
 28. Фольклористична експедиційна практика. Організаційні засади проведення практики, документування й архівування матеріалів : Методичні рекомендації для студентів філологічного факультету спеціальності “фольклористика” / Уклали Андрій Вовчак, Ірина Довгалюк. Львів : ТеРус, 2005. 33 с.
 29. Цехмістрюк Ю. Народні пісні Волині: Фонографічні записи 1936-1937 років: Джерельні матеріали та видання Богдана Столярчука; відчитання та редакція Богдана Луканюка. Львів; Рівне, 2006. 478 с.
 30. Ярмола В. Скрипкова традиція Рівненсько-Волинського Полісся. Львів: Сполом, 2014. 232 с.

Зразок паспорта виконавця (співака)

Номер і шифр паспорта _____

Номер фотографії (за наявності) _____

Прізвище, ім'я, по-батькові _____

Адреса _____

Рік і місце народження _____

Соціальний стан _____

Національність, рідна мова _____

Професія _____

Освіта _____

Від кого навчився/лася співати _____

Музику яких націй знає _____

Улюблені жанри _____

Виконавський стиль, співацька манера _____

Голосові дані _____

Функції в ансамблі _____

Психічний склад, характер _____

Настрій у момент виконання _____

Самооцінка виконання _____

Чи бере (брав/ла) участь у самодіяльності _____

Чи складає власні твори _____

Художні смаки _____

Які здібності ще має _____

Дата заповнення _____

Паспортизував _____

(ПІБ)

підпис

Зразок Паспорта фольклорного твору (пісні)

Номер аудіозапису _____

Номер відео чи фото (за наявності) _____

Номер запису постичного тексту _____

Місце запису _____

Дата запису _____

Виконавці _____

Назва твору _____

Жанр (за визначенням фольклориста) _____

Жанр (за визначенням виконавців) _____

Інтерпретація, манера виконання _____

Чупроводжується грою, обрядом, танцем тощо _____

Від кого перейнято _____

Ким і з якого приводу створено _____

Хто і де виконує _____

Соціальне середовище _____

Вік виконавців, стать _____

Гурт, соло _____

Варіанти

Якщо мелодія співається з іншим текстом, вказати, якого він роду (змісту)

Якщо текст співається на різні мелодії, вказати номери паспортів _____

Паспортизував (дані про записувача, дата) _____

(ПІБ)

підпис

Зразок Листка збирача

(згідно з методичними рекомендаціями Богдана Луканюка
«Типові форми музично-етнографічної документації»)

1. Організація, в якій зберігається Листок збирача (далі – ЛЗ) _____

2. Відділ (кабінет, архів), що заінвентаризував ЛЗ _____

3. Адреса, № телефону організації, відділу _____

4. Вхідний інвентарний, порядковий номер ЛЗ (з позначкою оригінал чи копія) _____
5. Порядковий номер експедиції та її офіційний організатор _____

6. Порядковий номер сеансу _____
7. Примітки щодо ЛЗ _____

8. Дата проведення сеансу _____
9. День тижня _____
10. Свято чи будень _____
11. Година початку сеансу _____
12. Година закінчення сеансу _____
13. Примітки щодо часу проведення сеансу _____

14. Місце проведення сеансу: тип населеного пункту та назва _____

15. Колишня назва населеного пункту, якщо його було перейменовано _____

16. Назва частини населеного пункту (присілка, «кутка» тощо), якщо така традиційно вживається місцевими жителями _____

17. Назва центру сільської ради, до якої належить населений пункт _____

18. Назва районного центру _____
19. Назва обласного центру _____
20. Примітки щодо часу проведення сеансу _____

21. Засоби звукопису _____

22. Самокритична оцінка технічного рівня звукозапису (у випадках низького рівня вказати причини) _____

23. Примітки щодо звукозапису _____

24. Використані інші засоби документації _____

25. Тип експедиції: характер, мета, завдання сеансу _____

26. Самокритична оцінка ступеня виконання поставленої мети _____

27. Тип та умови сеансу _____

28. Наявність слухачів _____
29. Примітки щодо збирацької роботи _____

30. Дані про інформанта (інформантів):
- 1) №№ за порядком _____
 - 2) прізвище, вуличне прізвисько, ім'я та по-батькові _____

 - 3) вік або рік народження _____
 - 4) місце народження _____

 - 5) соціальне походження _____
 - 6) рід заняття, професія, фах _____
 - 7) освіта _____
 - 8) музичний інструмент інформанта (на якому грав або володіє) _____

31. Зафіксований від інформанта (інформантів) репертуар:
- 1) номер аудіозапису (інвентарний, порядковий тощо) _____
 - 2) номери творів за порядком _____
 - 3) назва твору або початкові (інципітні) слова тощо _____

- 4) виконавці окремих голосів у багатоголосному творі _____

- 5) жанр твору _____
- 6) номер карти записувача _____
- 7) номер аналітичної карти _____
32. Важніші біографічні дані _____

33. Характеристика особистості інформанта _____

34. Музична діяльність інформанта _____

35. Від кого навчився народної музики? _____

36. Музичні традиції родини, знані виконавці (співаки, співачки, музики-інструменталісти) серед родичів _____

37. Загальні відомості про культурне середовище, оточення інформанта _____

38. Примітки щодо середовища інформанта _____

39. Сторонні особи, слухачі про інформанта як виконавця _____

40. Дані про збирачів:
- 1) № за порядком _____
- 2) прізвище та ініціали _____

- 3) освіта _____
- 4) фах, основна професія _____
- 5) загальний збирацький стаж _____
- 6) функція, виконувана під час сеансу _____
41. Примітки щодо даних про збирачів _____

42. Об'єм аудіозапису _____
43. Місце зберігання аудіозапису (оригіналу та копії) _____

44. Примітки щодо фонограми в цілому _____

45. Інша документація та її короткий зміст _____

46. Місце зберігання іншої документації _____

47. Примітки щодо іншої документації _____

48. Додаткові дані, відомості, пояснення, відсилачі до інших джерел інформації, в т.ч. інших ЛЗ тощо _____

49. Дата заповнення ЛЗ, особистий підпис, прізвище й ініціали відповідального за заповнення ЛЗ _____

(ПІБ)

підпис

50. Дата прийняття ЛЗ на зберігання організацією (відділом); підпис, прізвище й ініціали приймальника (відповідального за зберігання ЛЗ) _____

(ПІБ)

підпис

51. Примітки приймальника _____

Зразок оформлення стенограми експедиційного сеансу
(фрагмент взято з архіву Лабораторії музичної етнографії)

Збирач: Розкажіть про сватання, як воно було? От молодий приходить до матері і каже, я іду в свати.

Інформант: Першого дня, чи там в суботу починаєтца.

Збирач: В суботу як молодий приїзджає чи коровай печуть?

Інформант: Я коровай печут співають [нерозбірливо].

Збирач: Як коровай печуть, то щось приспівували?

Інформант: Як коровай замесілі, то помили руки. Воду виливали, перекидали.

Збирач: А що саме співали?

Інформант:

Да благослови Боже 2
Пречистая тоже
Й і отец і мати,
Своєму дитяти
Коровай й умесити.

Я на коровай ішла,
Коробку яєць несла,
Зостріли мене хлопці,
Побили яйця в коробці.
Зробили мені шкоду,
З чим на коровай пойду.

Ето як месили.

Збирач: То коли цю пісню співали?

Інформант: На коровай.

Збирач: А ту попередню коли співали?

Інформант: Як місяць коровай. Ето як месили:

Хто коровай меситиме,
Той горе зноситиме,
Хто ночовки держатиме,
Той слину ковтатиме.

Збирач: [Нерозбірливо].

Інформант: А ми ще не співали «Біла муку сіяла». Сажая в піч коровай.

Білая муку сіяла 2
Черевата місила,
А губата ліпила,
А красная, да й хорошая,
Да й у піч посадила.

Потім вже знов, посадили коровай, помили руки і ту воду... [нерозбірливо] і співають:

Ой лису, наш лису,
Да налий води в мису,
Да будемо руки мити,
Да под вишеньку лити,
Шоби вишня ягодки родила,
Шоб Галюня хлопців водила.

Ми под вишню ходили,
Милу воду носили,
Милу воду виливали,
Двоє діток парували.

Збирач: А до весілля коровай пекли в п'ятницю?

Інформант: В четвер.

Збирач: В четвер.

Інформант: Колись сьодня коровай, а завтра весілля. А зара, то вже в п'ятницю печуть. Приїзжає молодий до молодої і [нерозбірливо].

Збирач: А приїзжають, то викупляють, то що співали? Чи як благословення просять?

Інформант: Спочатку ідуть на вінчанне. Як ідуть до вінчання, то мати їх обсилає житом. То оцю співають:

Чорна хмарка наступає,
Дробен дощик накрапає,
Там тещенька свого зятенька
Житечком обсилає.

Поїхали до вінчання. Привітали. Із вінчання приїзжають.

Збирач: Приїзджають до молодого.

Інформант: Не, колись приїзджали до молодої. Як ідуть до вінчання то співають:

Перейде дороженьку [нерозбірливо],
Молодїй й молодому,
Та й до Божого дому.

Збирач: А там біля церкви нічого не співали?

Інформант: Не. Як уже із вінчання то співають:

Вийди, вийди, матінко, з калачем,
Приїхала твоя доня з паничем.
Не з паничем, не з паничем, з мужиком,
Зав'язали білі ручки рушником.
Ой рушником не рушником, хустка була,
Молодая Галина ручку дала.

Збирач: Це вже співали, як вони з вінчання прийшли?

Інформант: З вінчання.

Збирач: До молодії?

Інформант: Да. Потім вже знов співають для молодії:

Чи не жаль тобі, моя мамо (доню),
З цього двору виїзжаючи.
З цього двора виїзжаючи... [нерозбірливо]
[...] ой там мені мамо... трудно. [...]
Будуть люди говорити,
Що не вмiла дiла робити.

Збирач: То вони вже як приїхали [нерозбірливо], то уєзжали?

Інформант: Да [нерозбірливо].

Збирач: Як приїхали до молодого, то зустрічають тут їх батьки?

Інформант: Да, зустрічають батьки [нерозбірливо]:

Рада свекруха, рада,
Зваріла вінограда,
Наливає в мисочку,
Частує невісточку.
[нерозбірливо]
Бо то є її дитина.

Збирач: Зустрічає їх мати?

Інформант: Потім ще співали:

Коники тупу, тупу,
Привезли на двор ступу,
Хоч вона [нерозбірливо],
А вона не [нерозбірливо].
Под єю земля гнулась,
А вона не стенулась.

А ето там таке.

Збирач: Спiвайте, спiвайте.

Навчально-методичне видання

ЕКСПЕДИЦІЙНО-ПОЛЬОВА РОБОТА

Методичні рекомендації до курсу
для здобувачів вищої освіти першого освітнього ступеня
«бакалавр» денної та заочної форм навчання
спеціальності В5 «Музичне мистецтво»
профілізації «Музичний фольклор»

Укладач:

Алієва Л.В.

Комп'ютерний набір та верстка:

Алієва Л.В.

Формат 60x90 1/16. Папір офсетний.
Ум. др. арк. 1,3. Гарнітура Time New Roman.

*Віддруковано у відділі
інформаційного та технічного забезпечення
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12*